

ombudsman
veřejný ochránce práv

ZÁPIS Z KULATÉHO STOLU
ROK 2017 V OBLASTI BOJE PROTI DISKRIMINACI –
POHLED VEŘEJNÉ OCHRÁNKYNĚ PRÁV A NEZISKOVÝCH ORGANIZACÍ

Diskusní skupina: **Gender ve vzdělávání**

14. března 2018

Moderátorky:

Jana Kvasnicová	Kancelář veřejného ochránce práv
Dagmar Krišová	Kancelář veřejného ochránce práv

Účastnice a účastník:

Klára Čmolíková Cozlová	Gender Studies, o. p. s.
Kristýna Fuchsová	DROM, romské středisko
Petra Havlíková	NESEHNUTÍ
Kristýna Pešáková	NESEHNUTÍ
Kateřina Hodická	Genderové informační centrum NORA, o. p. s.
Sandra Sella	Genderové informační centrum NORA, o. p. s.
Štěpán Drahokoupil	Nadace OSF
Kateřina Kilianová	Konsent, z. s.

Dne 14. března 2018 se v Kanceláři veřejného ochránce práv (KVOP) konal kulatý stůl s názvem „Rok 2017 v oblasti boje proti diskriminaci - pohled veřejné ochránkyně práv a neziskových organizací“. V rámci této události se sešla diskusní skupina, která se zabývala genderem ve vzdělávání. Účastnice a účastník této skupiny si mezi sebou vyměnili poznatky z praxe.

Úvodního slova se ujala **Dagmar Krišová**. Přivítala všechny zúčastněné a uvedla, že se v této diskusní skupině budou věnovat genderovému vzdělávání. Představila kolegyni **Janu Kvasnicovou**. Uvedla, že kromě toho, že je kolegyně právničkou, vystudovala také gender studies a v oblasti genderu se věnuje především sexistické reklamě a slaďování rodinného a pracovního života. Následně představila sebe a sdělila, že se věnuje osvětě, vzdělávání a rovným příležitostem mužů a žen, genderu ve vzdělávání se věnuje také v rámci svého doktorského studia. Poté požádala všechny zúčastněné, aby se představili a sdělili, čím se zabývají a jaká mají ohledně dnešní diskuse očekávání.

Kateřina Hodická uvedla, že je z Genderového informačního centra Nora, které se v rámci svojí činnosti snaží zabývat i genderově citlivým vzděláváním. Zajímá ji, co paní ombudsmanka plánuje v této oblasti.

Klára Čmolíková Cozlová uvedla, že je z Gender Studies. Genderovým vzděláváním se také zabývají, protože gender a vzdělávání jsou velmi důležité věci. Dále uvedla, že je potěšená, že ombudsmanka i všichni přítomní považují téma genderu za důležité.

Štěpán Drahokoupil uvedl, že je z Nadace Open Society Fund. Věnují se inkluzivnímu vzdělávání a upřesnil, že gender není téma, kterému by se pravidelně věnovali. Osobně ho toto téma dlouhodobě zajímá a chce zjistit, co se v této oblasti děje.

Petra Havlíková uvedla, že je z organizace Nesehnutí. Organizace se zabývá genderově citlivým vzděláváním, na toto téma také pořádá workshopy. Ráda by se dozvěděla, co dělají v této oblasti další organizace.

Kateřina Kilianová uvedla, že je ze spolku Konsent. Uvádí, že spolek chce vymýtit sexuální násilí, které je s genderovou nerovností úzce spjato. Dělají osvětu mezi mladými lidmi ohledně konsentu. Genderově citlivé vzdělávání je podle ní důležité. Dále uvedla, že chce vědět, čím se zabývají ostatní a co se plánuje.

Sandra Sella uvedla, že je také z informačního centra NORA. Téma ji zajímá a chce se dozvědět něco víc.

Dagmar Křišová poděkovala přítomným a uvedla, že očekávání moderátorek jsou podobná tomu, co zaznělo.

Jana Kvasnicová doplnila, že neziskové organizace jsou velmi důležité, jak zmiňovala i paní ombudsmanka ve své úvodní řeči k zahájení kulatého stolu. Uvedla, že se během posledních pěti let spolupráce Kanceláře s neziskovým sektorem rozvinula, probíhá v nejrůznějších projektech, a ombudsmanka má zájem na prohlubování této spolupráce. Dále uvedla, co ombudsmanka a odbor rovného zacházení dělá v oblasti boje proti diskriminaci. Poskytuje metodickou pomoc obětem diskriminace, občas provádí výzkum, průběžně vydává zprávy a doporučení. Nedílnou součástí práce je také výměna zkušeností a spolupráce s dalšími evropskými subjekty, zejména skrze síť národních orgánů pro rovné zacházení Equinet. Právě ve spolupráci s organizací Equinet proběhl před dvěma lety seminář věnující se genderu ve vzdělávání. Dále doplnila, že s Českou školní inspekcí vede ombudsmanka diskusi o aplikaci antidiskriminačního zákona při jejich šetřeních.

Dagmar Křišová navázala na zmiňovaný seminář. Odkázala na webové stránky organizace Equinet, kde je ke stažení [sborník](#) z uskutečněné akce. Uvedla, že by ráda zmínila několik příkladů. V Chorvatsku mají [ombudsmanku](#) pro genderovou rovnost. Ta mimo jiné může monitorovat i kurikulum a analyzovat obsah učebnic. Objevili řadu stereotypů o sexuálních orientacích, o potratu atp., zejména v učebnicích náboženství.

Německá Antidiskriminační federální agentura ([FADA](#)) se věnovala osvětě mezi vydavateli a vydavatelkami učebnic. FADA zjistila, že v Německu chybí standardy pro tvorbu učebnic zohledňující téma rovného zacházení a antidiskriminace, a že těm, kteří učebnice tvoří, chybí

v této oblasti znalosti. Uspořádali tak workshopy pro vrcholový management vydavatelství domů, editory a editorky a autory a autorky. Představili jim, co je diskriminace a jakých forem může nabývat, jak je spojena s genderem a jakou roli hrají učebnice v prosazování rovného zacházení.

Portugalská [Komise](#) pro občanství a genderovou rovnost navázala spolupráci s pedagogickými fakultami, vzdělavateli a vzdělavatelkami a ministerstvem školství. Vytvořili několik příruček o tom, jak téma genderové rovnosti zapojit do výchovy k občanství. Výchova k občanství je v Portugalsku průřezové téma, nemá vlastní předmět, gender byl v kurikulu zmíněn velmi okrajově. Přišli na to, že je zbytečné vytvářet příručku čistě o genderu, ale je lepší propojit ho s jinou probíranou látkou.

Finský [ombudsman](#) pro rovnost uspořádal v roce 2014 kampaň proti sexuálnímu obtěžování na školách. Vycházel z toho, že je přítomné, ale často není nahlašováno. Školy mají povinnost ho řešit, ale často neví jak, nebo neví, co vše lze klasifikovat jako sexuální obtěžování. Kampaní Not in our school, která se skládala z krátkého videa pro studující a metodických listů pro vyučující, upozorňovali na toto téma a jak ho v těch třídách otevírat.

Maltská Národní [komise](#) pro prosazování rovnosti dělala výzkum na násilí a šikanu na školách. Zjistila, že stereotypní očekávání od chlapců a dívek se projevuje i v tom, jakému typu šikany čelí. Dívky se setkávají se sociální exkluzí a emočním vydíráním, chlapci jsou více vystaveni fyzickému násilí.

Dále uvedla, že by teď ráda slyšela od přítomných, jaké aktivity dělali v uplynulých letech, z čeho vycházeli a co se plánují do budoucna.

Kateřina Hodická uvedla, že si v roce 2014 nechali akreditovat 1. kurz v rámci vzdělávání pedagogických pracovníků, jehož odbornou garantkou byla Lucie Jarkovská, a potom i druhý kurz pro výchovné poradce. Uvedla, že otevřené kurzy byly v podstatě neúspěšné, vůbec o ně nebyl zájem. Zavázali se však, že proškolí pedagogy a pedagožky, takže vyjeli do škol, kde se všichni shromáždili a tam se jim potom věnovali. Podle ní to byl jediný způsob, jak byli schopni naplnit program. Bylo jim také vyčítáno, že nemají pedagogickou praxi. Dále doplnila, že v současné době spolupracují s Pedagogickou fakultou MU v Brně na projektu [Towards](#) gender sensitive education. Kurzy se teď snaží vytvářet odlišně tak, aby oslovily cílovou skupinu.

Jana Kvasnicová poznamenala, že pedagogové a pedagožky jsou jedni z nejnáročnějších publik v rámci vzdělávání.

Kateřina Hodická uvedla, že si u nich všimli až otevřeného odporu vůči tématu.

Jana Kvasnicová se domnívá, že by to tak bylo i vůči jinému tématu.

Kateřina Hodická doplnila, že se domnívá, že pedagogové a pedagožky mají určitou představu o fungování světa, kterou předávají dětem a pokud někdo přijde a nabourá jim tu představu, tak odporují.

Klára Čmolíková Cozlová sdělila, že pořádali pro pedagogy a pedagožky různé aktivity. Pro učitelky bylo zajímavé, že se mohly dostat ven, úplné odmítní to z jejich strany nebylo. Dále sdělila, že by toho rádi dělali mnohem víc, rádi by začali u dětí už od školek,

protože u dětí ve věku 12 až 15 už se toho moc dělat nedá. V rámci svojí činnosti se zaměřují na multikulturní výchovu. Snaží se dostat tam gender, aby výchova k toleranci měla co nejširší záběr. Z aktivit pořádají [Girls day](#), kdy se snaží propojit dívky a vysoké školy a firmy věnující se IT, telekomunikaci, stavebnictví apod. Projekt běží už asi šest let a letos se dokonce sami hlásí i zaměstnavatelé. Doufá, že se to takto podaří udržet i do budoucna. V rámci visegrádského fondu dělali výzkum zaměřený na to, jak je školství segregované (středoškolský stupeň, konkrétně učňovské školství a střední odborné školství). Z toho jsou čtyři výzkumné zprávy, které jsou k dispozici na webu. Dále se snaží působit i na veřejnost, pořádají diskusní večery, které se věnují tématům spojeným s genderem. Dále uvedla, že spolupracují s MŠMT, což celkem rezonovalo a spolupráce byla přínosná. Spolupracovali i s British Council. To bylo vysloveně vyžádáno, protože tam gender v rámci vzdělávání funguje úplně jinak. Dále uvedla, že by chtěli nastavit mentoringový program pro vystudované v rámci oborů zdravotní sestra, učitelství, sociální práce a přitáhnout možná i opačné pohlaví.

Dagmar Křišová se dotázala, jestli organizace má i Boys day.

Klára Čmolíková Cozlová odpověděla, že bohužel nemají. Uvedla, že by to sice bylo super, ale nemají.

Dagmar Křišová poznamenala, že je asi jednodušší lákat do lépe placených pozic.

Klára Čmolíková Cozlová uvedla, že tak to asi je.

Dagmar Křišová se dále zeptala, zda jsou diskusní večery navštěvované.

Klára Čmolíková Cozlová odpověděla, že lidé chodí, ale záleží na názvu. Zdůraznila, že je to opravdu o tom, jak konkrétní téma pojmenují.

Štěpán Drahokoupil uvedl, že se v nadaci věnují nejen grantování a síťování. Uvedl, že mají zkušenost primárně v oblasti inkluzivního vzdělávání. Dodává, že na pojmy gender, inkluze, multikulti je alergie, jde ale o základní neporozumění těm pojmům. Uvedl, že jedna učitelka si stěžovala, že má ve třídě čtyři žáky s postižením a teď ještě navíc začne ta inkluze. Podle něj se také ukazuje, že učitelé některé věci již dělají, ale pojmenovávají je něčím jiným.

Kristýna Pešáková uvedla, že nově se od tohoto roku snaží zaměřovat na oblast školek. Zřídili na Facebooku platformu Rodiče za genderově citlivé vzdělávání. Podle ní chyběla nějaká protiváha, vždycky byla slyšet více skupina konzervativních rodičů. Bylo tak důležité ukázat, že je tu skupina rodičů, kteří chtějí i genderově citlivé vzdělávání, kteří mají zájem o genderově citlivé materiály, zejména knížky, co by mohli dětem číst. Rádi by se zaměřili na knížky pro školkové děti. Uvedla, že nedávno kolegyně přivezla z Londýna knížku o genderových stereotypech. Jeden kolega teď knihu překládá, aby ji mohli využívat. Rovněž zvažují zřízení knihovničky pro rodiče, chtěli by také začít spolupracovat s pečujícími osobami ve školkách. Pořádají také řadu workshopů zaměřených na studující na základní a střední škole. Workshopy se zabývají tématy jako sexuální výchova, genderově podmíněné násilí a partnerské vztahy. Forma je zaměřena tak, aby děti samy přicházely na ta témata. Podle ní je to lepší než přednášky. O tyto workshopy je zájem, zejména o to násilí, o sexuální výchovu a partnerské vztahy je zájem menší. Workshopy budou realizovat i tento rok.

Petra Havlíková dodává, že školy mají asi strach prozkoumávat něco na téma sexuality. Pozvat si někoho na prevenci násilí je přijatelné, školy se bojí reakce rodičů.

Kristýna Pešáková dále uvedla, že ve zpětných vazbách měli od chlapců uvedeno, že téma genderové stereotypy vnímají jako téma pro holky. Uvedla, že mají ale různá partnerství s různými školami a mohou pracovat i čistě s chlapeckými třídami. Dále uvedla, že je oslovilo Ministerstvo práce a sociálních věcí, aby vytvořili program genderově citlivého vzdělávání pro dvouleté děti.

Petra Havlíková doplňuje, že vytvořit tento program bylo velmi náročné. Dále uvádí, že se snaží rozvíjet spolupráci s MŠMT, se kterými pořádali kulatý stůl na téma genderově citlivého vzdělávání. Dále dvakrát vedli seminář Genderově citlivého vzdělávání na Pedagogické fakultě. Uvedla, že jsou rádi, že má seminář podporu fakulty. Dále sdělila, že organizace pořádala [soutěž](#) o nejlepší středoškolské práce na téma rovnosti žen a mužů. Práce nakonec zvládlo dokončit jen pět přihlášených. Vyhrála společná práce dvou studentek, které dělaly rozhovory s lidmi v profesích vnímaných společností jako typicky mužské nebo ženské. Dále uvedla, že nyní čekají na výsledky dalších projektů.

Kateřina Kilianová sdělila, že svoji činnost zahájili neformální osvětovou [kampaní](#) Když to nechce, tak to nechce. V rámci školní osvětové činnosti by rádi pořádali workshopy. Podařilo se shromáždit lektory a lektorky, kteří mají pocit, že je toto téma důležité. Dále uvedla, že se na ně obrací školy i zařízení mimoškolního charakteru, jako různé organizace přidružené různým spolkům, protože mají pocit, že téma sexuálního násilí je důležité. Dalším tématem, které by rádi otevřeli, je obtěžování na vysokoškolské půdě. Ona sama se domnívá, že téma velmi rezonuje. Uvedla, že Masarykova univerzita je jediná, která má v tomto nějakou politiku. Do budoucna se budou snažit ve spolupráci se studentskými spolky o nějaké aktivní řešení. Obrátili se na ně různé studentské iniciativy, které mají zájem načínat tato témata samy, mají možnosti si pak určit ten prostor, čím se budou zabývat. Uvedla, že zde cítí velký potenciál a rádi by to rozjeli ve velkém. Do budoucna plánují zaměřit se i na osvětu malých dětí. Zmínila příklad skandinávských zemí, kde je ta osvěta naprosto běžná. Běžně se zde pro osvětu malých dětí používají různé obrázky či videa. Rovněž uvedla, že je důležitá otázka distribuce, jak se ty materiály dostanou do těch škol. Když už právě nějaké materiály vzniknou, hodně záleží na osvětivosti pedagogických pracovníků a pracovník. Ráda by se také vyjádřila k tomu, co už zmiňovali v předchozích příspěvcích **Štěpán Drahoupek** a **Klára Čmolíková Cozlová** ohledně toho, jak se hledají názvy a vhodná slova. Často se setkává s tím, že lidé nejsou proti, ale mají problém s jazykem. Domnívá se, že pokud budou učitelé a učitelky zablokovaní, ta šance na změnu asi není moc velká. Rovněž zmínila, že by se měla pozornost zaměřovat i na nahlašování. Například policie dost často vykazuje nízkou citlivost a uvádí příklad, kdy šla její kamarádka na policii něco nahlásit a policista se jí vysmál. Podotkla, že prý jsou ale i oddělení, kde jsou velmi nápomocní a kde to funguje.

Dagmar Křišová poděkovala a vyhlásila pauzu na oběd.

Dagmar Křišová po pauze přivítala všechny zúčastněné a poprosila Kristýnu Fuchsovou, která přišla během první části diskuse, aby se představila.

Kristýna Fuchsová sdělila, že pracuje v organizaci DROM. Uvedla, že genderové vzdělávání sice nedělají, ale ji osobně téma dlouhodobě zajímá. Domnívá se, že by to pro jejich činnost mohlo být využitelné, protože se velice často setkávají s domácím násilím. Obecně násilí ve vztazích je téma, které je zajímavé.

Dagmar Křišová poděkovala a uvedla, že tímto můžeme uzavřít prvotní sdílení. Následně vyzvala **Janu Kvasnicovou**, aby pohovořila o tom, co dělá KVOP v oblasti vzdělávání.

Jana Kvasnicová uvedla, že na téma gender a vzdělávání se teprve chystají. Velkou pozornost věnovali prostorové segregaci. V roce 2012 zrealizoval ombudsman [výzkum](#) etnického složení žáků a žákyň bývalých zvláštních škol. Dodala, že problém prostorové segregace pořád trvá a pracují na něm. Dále se zabývali financováním asistentů a asistentek pedagogů, což se v dnešní době vyřešilo právní úpravou. Dále se věnují tématu státních maturit a podpoře studujících se zdravotním postižením. Dlouhodobě se zabývají vzděláváním neslyšících, na které je třeba pohlížet i jako na studující s odlišným mateřským jazykem, protože používají znakový jazyk. Dále řešili téma přijímání dětí do mateřských škol, což byl před lety velký problém. Dalším velkým tématem je školního stravování. Například u dětí se zdravotním postižením, které mají alergii na nějakou potravinu a dále u lidí alternativně smýšlejících, jako vegetariáni či vegani. Toto bylo řešitelné z diskriminačního důvodu světonázoru. Rodiče ale prostě chtějí zdravější stravování, ale to už se pak nedá řešit jako diskriminační problém a pravomoci ochránkyně jsou pak v tomto omezené.

Klára Čmolíková Cozlová se dotázala, čím to je, že veganství a vegetariánství je světonázor, ale zdravý způsob života světonázor není.

Jana Kvasnicová by rozlišení viděla v tom, že vegetariánství a veganství může mít sice různé motivace, ale má základ v etice.

Kristýna Fuchsová dodala, že školy pak řeknou, že dodržují vyhlášky, takže zdravé jídlo vaří.

Jana Kvasnicová uvedla, že měli několik případů, kdy se zablokovala docházka dítěte, protože se škola s rodiči nedomluvila na tom, jak bude vypadat stravování dítěte. Následně ještě doplnila, že v oblasti vzdělávání a genderu evidovali jeden případ, kdy vysoká škola stanovila poplatek za studium, ale nezohlednila dobu strávenou na rodičovské dovolené ještě předtím, než došlo k oznámení.

Dagmar Křišová uvedla, že by ráda seznámila ostatní s tím, co na odboru rovného zacházení ve vztahu k genderu a vzdělávání plánovali, ale nakonec neudělali a proč. Uvedla, že v plánu byl výzkum na sexuální obtěžování na českých školách. Spolupracovalo se s českou školní inspekcí, se kterou společně promýšleli, jak to udělat. Kolegyně socioložka ovšem upozornila, že na kvalitní výzkum by byly potřeba velké finance. Další z věcí bylo oslovení vydavatelství. Plánovali podobný projekt jako v Německu, který byl už tady zmiňován. V této věci proběhly jen elementární přípravy, protože v druhé polovině roku 2017 bylo prioritou desetileté výročí rozsudku D.H. Následně se dotázala účinkujících, jaký problém identifikují jako nejpalčivější a požádala je, aby všichni zkusili pojmenovat, co se daří, jaká spolupráce s jakými subjekty funguje, a co se naopak nedaří a je problematické.

Kateřina Hodická na dotaz odpověděla, že je pro ně obtížné věnovat se nějakému tématu systematicky. Podle ní je příčinou nedostatek financí v neziskovém sektoru. Genderová témata považuje za důležitá, čím dříve se začne na děti působit, tím lépe.

Klára Čmolíková Cozlová potvrdila, že problémem je nedostatek financí. Dále uvedla, že to ale nejsou jen finanční zdroje, ale i lidské zdroje a když už se to povede, je obtížné přesvědčit druhou stranu, že by bylo super, kdyby spolupracovali.

Kristýna Pešáková uvedla, že ji napadá, co může VOP udělat jako organizace. Upřesnila, že zde chybí bazální podpora neziskového sektoru, nějaký hlas, který by se neziskových organizací zastal. V Nesehnutí už nějakou dobu mluví o tom, udělat projekt, který by prezentoval aktivity neziskového prostoru, než začne přituhovat víc. Podle ní by bylo dobré ukázat, co a proč neziskovky dělají a jaký to má význam.

Dagmar Křišová se zeptala, zda má na mysli jen genderové organizace nebo by se kampaň měla týkat všech neziskovek.

Kristýna Pešáková upřesnila, že by to byla kampaň pro všechny neziskovky.

Kristýna Fuchsová uvedla, že má pocit, že společnost oceňuje pouze neziskovky, co pomáhají postiženým nebo dětem.

Štěpán Drahokoupil by rád řekl něco ke spolupráci ohledně výročí rozsudku DH. Zdůraznil, že spolupráce byla skvělá, přitáhlo to pozornost těch lidí, u kterých to bylo potřeba. Synergie byla skvělá, ta udělala ten pravý efekt. Dodal, že v Poslanecké sněmovně možná ochránkyně nepadá jako silná, ale pro neziskovky je důležitá jako autorita, která tu pozornost přitáhne. Dále uvedl, že za problematickou považuje i zprávu Úřadu vlády o financování neziskových organizací z veřejných zdrojů. Zpráva nerozlišuje neziskové organizace ve formě sportovních klubů nebo sociálních služeb a neziskové organizace věnující se celé řadě dalších témat. Zpráva podle něj vytváří obraz, že do neziskových organizací teče velké množství peněz, což je často ze strany politické reprezentace napadáno.

Dagmar Křišová se dále dotázala, jestli zúčastněné napadá něco dalšího, co by chtěli ztematizovat.

Kristýna Fuchsová uvedla, že se zabývají mnoha důležitými věcmi, jsou to například děti, co nemají kde bydlet, segregovaní, rodiče jsou zadlužení. Podle ní je potom těžké prosadit nějaké nadstavbové téma.

Kateřina Kilianová se vyjádřila, že zrovna u lidí sociálně vyloučených se nerovnosti ještě násobí. Hlavně ženy, příslušnice národností menšiny jsou ještě více ohroženy, pokud se k tomu navíc přidají další věci, jako například postižení. Gender není primární problém, ale je to důležité. Dále uvedla, že klíčové by bylo vzdělávání dívek, obzvláště sociálně vyloučených dívek, a to především v oblasti sexuality.

Dagmar Křišová uvedla, že by se nyní ráda zastavila u tématu financování a grantů. Přítomným položila otázku, z jakých českých grantů čerpají a z jakých výzev. Všichni mají nějakou ideu a tu potom musí našroubovat na výzvu, takže by ráda věděla, jak to dělají.

Petra Havlíková zmínila, že MPSV rozhodlo některé výzvy nevyhlásit a doporučit peníze relokovat do jiných programů. O tom rozhoduje i Evropská komise, takže dle jejího názoru je ještě nějaká naděje, že se to neschválí.

Kristýna Fuchsová uvedla, že jí vadí také to, jaké indikátory se musí naplánovat. To, jak jsou ty výzvy formulovány je problematické, v podstatě musíte vědět dopředu nějaký budoucí výsledek.

Kateřina Kiliánová uvedla, že pro Konsent jsou peníze ze státního rozpočtu nedostupné. Pořádně se etablovali až minulý rok, spolek založili jen proto, aby mohli dostat peníze z amerického fondu. Z českých peněz tak nemají nic. Domnívá se, že potom, co se rozjedou workshopy by možná z českých peněz něco dostat mohli. Dále uvedla, že žadatelů je strašně moc, administrativně je celý proces velmi náročný a na to nejsou personální kapacity.

Klára Čmolíková Cozlová uvedla, že se snaží vždycky hledat nějaký průsečík toho, co by rádi chtěli dělat a co mohou dělat.

Petra Havlíková uvedla, že se také někdy hraje o to, jestli vůbec budou nějaké projekty na rovnost žen a mužů podporované. Dále uvedla, že hlas ochránkyně by byl v této věci velmi důležitý, protože situace se nezměnila a diskriminace pořád existuje.

Kateřina Kiliánová zmiňuje, že je dobrý nápad udělat projekt na podporu neziskovkám. Neví ovšem, jak je to v jiných zemích.

Klára Čmolíková Cozlová připomněla, že se na mezinárodní scéně často objevuje, že neziskovky musí být zastřešeny. Pro malé neziskovky je to potom obtížné. Dále uvedla, že je dobré rozšířit partnerství i do těch mezinárodních projektů.

Štěpán Drahokoupil zmínil, že by ho zajímalo, co by ombudsmanka chtěla po neziskových organizacích, protože teď jsme se věnovali tomu, co by ombudsmanka mohla udělat pro neziskové organizace.

Jana Kvasnicová v reakci na **Štěpána Drahokoupila** otevřela nové téma a tím je strategická litigace, protože předávání případů, je to s čím mohou neziskové organizace pomoci při řešení problému diskriminace. Následně představila případy u minulosti, v nichž se řešila diskriminace z důvodu pohlaví. Uvedla případ paní Čauševič, která zažalovala svého zaměstnavatele. Spor se řešil několik let, skončil neúspěšně, paní Čauševič prohrála. Celý spor byl ovšem velmi důležitý a zajímavý z toho strategického pohledu, protože tam bylo několik rozsudků soudů. Řešilo se, jak se má aplikovat důkazní břemeno v podobných sporech. Dále uvedla druhý případ, v něm figurovala paní Špondrová a spor se týkal odvolání z funkce z důvodu mateřství. Žaloba byla podána, následně zamítnuta, teď se však čeká na druhé kolo, kam to půjde dál. Problém je zde opět s přenosem důkazního břemene, není jasné, co má oběť diskriminace prokazovat, co má tvrdit. Třetí případ se týká problému diskriminace v odměňování. V tomto případě byl rozdíl v platě téměř sto procentní, tento spor skončil také neúspěchem, skončil ale z procesních důvodů. Dále k tématu doplnila, že existuje mnoho úrovní, co může být strategická litigace, nemusí to být vždycky nějaký monstrproces. Uvedla, že oproti jiným orgánům je VOP v nevýhodě. Leckdo má možnost žalovat sám nebo i bez konkrétní oběti, VOP nemá ani jedno. Dále uvedla, že byla navázána

spolupráce s Pro bono aliancí, co poskytuje služby zadarmo. Připomněla ovšem, že to ale úplně zadarmo není, protože se musí platit soudní poplatky, cestovné apod.

Kristýna Fuchsová doplnila, že by se do těch sporů daly zapojit také jiné případy, například případ soudkyně, která žádala o možnost vykonávat funkci formou zkráceného pracovního úvazku z důvodu péče o dítě, její žádost však byla zamítnuta a bylo jí řečeno, že si může dovolit najmout chůvu.

Jana Kvasnicová k tomu sdělila, že spor té soudkyně se odehrál ještě před přijetím antidiskriminačního zákona.

Petra Havlíková poznamenala, že dnes by jí řekli, ať zůstane doma.

Jana Kvasnicová dále uvedla, že oběti to často nechtějí řešit soudně. Většinou se spor urovná se zaměstnavateli, to potom ale nemá dopad na společenskou diskusi.

Klára Čmolíková Cozlová uvedla, že si často nejsou vědomi genderových dopadů, dokud se jich to nedotkne. Uvedla, že by bylo dobré vzdělávat soudce a soudkyně i v této oblasti.

Kristýna Fuchsová dodala, že zaměstnanecké spory jsou strašně těžké. Zůstat v zaměstnání, kde jste s vedením ve sporu, je velmi těžké.

Jana Kvasnicová dále uvedla, že dokud nebudou reálné soudní spory, nebudou mít soudci a soudkyně motivaci se v oblasti genderu vzdělávat.

Kateřina Kiliánová uvedla, že by pro jejich práci bylo skvělé mít nějaké materiály, data, výzkumy. Ty ale vůbec nejsou, protože se o tom nemluví. Ženy to nenahlašují, protože se bojí, že by se jim nevěřilo.

Jana Kvasnicová dodala, že pokud budou mít klienty s problémem, který se dá řešit, můžou je odkazovat na KVOP. Uvedla, že by byli rádi za předávání těchto případů. Možnost konzultace tady je v případech, které si vedete sami.

Kateřina Kiliánová doplnila, že již z více stran slyšela, že se policie zachovala nevhodně. Někdo jde něco nahlásit a policie se vysměje. Ví o případu napadení, kdy se při ohlášení policista vysmál a řekl napadené, že je úplně naivní, když čeká, že s tím něco udělá. Dodala, že neví, jestli je to diskriminační, ale je to problém.

Jana Kvasnicová uvedla, že potenciál by tam byl. Následně seznámila zúčastněné s dalšími aktivitami KVOP. Momentálně probíhá projekt Služba šitá na míru, v rámci kterého proběhl genderový [audit](#), na který navázal seminář genderově citlivého psaní. Rovněž byl realizován [výzkum](#) týkající se tématu sladování pracovního, osobního a rodinného života na ministerstvech ČR. V současné době se dokončuje sborník, který bude v češtině i v angličtině. Nejbližší aktivitou bude workshop se státními tajemníky a tajemnicemi, který by měl navazovat na výzkumnou zprávu a bude se konat 15.3. v Praze. Rovněž se připravují informační materiály pro státní zaměstnance a zaměstnankyně.

Dagmar Krišová uvedla, že by ráda navázala na zmiňované téma zlepšování jména neziskových organizací a co by ochránkyně mohla v tomto směru dělat. KVOP se vždy snaží od loňského roku podporovat vždy nějakou organizaci formou benefičního koncertu.

Dále uvedla, že ve zprávě pro ministra Pelikána týkající se činnosti VOP v oblasti genderu v roce 2017, ochránkyně mimo jiné zdůraznila, že je potřeba financovat neziskové organizace, a ne krátit rozpočty. Připomněla rovněž, že příští rok bude desetileté výročí antidiskriminačního zákona a téma spolupráce neziskovek a práce, kterou odvádí, by mohl být jeden ze směrů, kterým se budou zabývat. Rovněž ocenila zpětnou vazbu od **Štěpána Drahekoupila** týkající se spolupráce VOP a OSF na loňském semináři k zorganizování semináře a pozvání důležitých lidí je velmi důležité.

Štěpán Drahekoupil poznamenal, že má pocit, že lidé v klíčových pozicích nejsou kolikrát dostatečně informovaní a některé věci se k nim ani nedostanou. Zdůraznil také důležitost pravidelných setkávání. Zmínil rovněž, že výbor v Poslanecké sněmovně, kterému ombudsmanka podává zprávy, nebyl obnoven.

Jana Kvasnicová upřesnila, že mají povinnost předkládat zprávy Poslanecké sněmovně a co se týče toho výboru, není si jistá, jak to probíhalo. Uvedla, že tam byly určité kolize. Výbor původně chtěl, aby byla ochránkyně přítomná, to ale nebylo možné. Výbor není ten, kdo by byl jejich partnerem, KVOP je svého druhu poradní orgán Poslanecké sněmovny. Existuje určité nepochopení některých poslanců a poslankyň, kteří se vymezili vůči předkládané zprávě a nepřijali ji. Účelem zpráv je ale informovat o tom, co se děje ve státní správě, motivovat, čím by se měli zabývat. Dodala, že formálně by měli úzce spolupracovat, ale v poslední době je tam určitá tenze.

Závěrem moderátorky shrnuly probíraná témata a poděkovaly všem přítomným, že přišli a doufají, že se setkají i příští rok, protože se tato akce bude opakovat.